

Veiligheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Een nieuwe strategische visie in het kader
van het Globaal Veiligheids- en Preventieplan

Verantwoordelijke uitgever

Valérie DIERKENS

Pedagogisch coördinator

Jean TIGNOL

Gewestelijke School voor Openbaar Bestuur (GSOB)

Kapitein Crespelstraat 35 - 1050 Brussel

02/512.06.02

www.erap-gsob.brussels

Deze brochure werd opgesteld met de steun van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en in samenwerking met Brusafe en Brussel Preventie & Veiligheid (BPV).

Een nieuwe strategische visie in het kader van het Globaal Veiligheids- en Preventieplan

Brussel is naast een hoofdstad ook de thuisbasis van de Europese instellingen en een volwaardig gewest. Door die bijzondere status wordt het Gewest geconfronteerd met heel wat **uitdagingen rond samenleven en veiligheid**.

Daarom wil Brussel een **nieuwe strategische visie op veiligheid** in het Brussels Gewest formuleren, in overeenstemming met zijn specifieke stedelijke kenmerken en ontwikkeling.

1. De Brusselse veiligheidscontext en de uitdagingen

Het Gewest telt bijna **1 200 000 inwoners** van **184 verschillende nationaliteiten** en ontvangt ook **345 000 pendelaars per dag** en **8 miljoen toeristen per jaar**.

Grote migratiestromen en een relatief jonge en voortdurend groeiende bevolking zijn kenmerkend voor het Gewest.

Hoewel het BBP per hoofd van de bevolking hoog is, wordt het Gewest toch geconfronteerd met zones van armoede en hoge jeugdwerkloosheid.

Als multiculturele en internationale regio verwelkomt Brussel uiteenlopende evenementen. Denk maar aan professionele, diplomatieke en verenigingsevenementen.

Bijna **200 ambassades** en een groot aantal internationale bedrijven zijn er gevestigd.

Verder vinden er jaarlijks meer dan **1 000 protestdemonstraties** plaats. Niet verwonderlijk, gegeven de Europese en hoofdstedelijke rol van de stad Brussel.

Brussel, dat is ook ...

DE ZETEL VAN het Federale, Brusselse Vlaams Parlement en van het Parlement van de Federatie Wallonië-Brussel maar ook van de Europese instellingen, de NAVO, de federale ministeries en de ministeries van de gewesten en de gemeenschappen en van het Justitiepaleis.

HET TWEDE DIPLOMATIEKE HOOFDKWARTIER TER WERELD en de thuisbasis van talrijke vertegenwoordigingen bij de Europese instellingen.

EEN JONGE (gemiddeld 37 jaar) en groeiende **BEVOLKING: 1 191 000 inwoners** en meer dan 100 000 extra inwoners verwacht in 2025.

EEN MULTICULTURELE EN OPEN STAD (184 nationaliteiten, 8 miljoen toeristen per jaar ...)

Veiligheidsuitdagingen voor Brussel

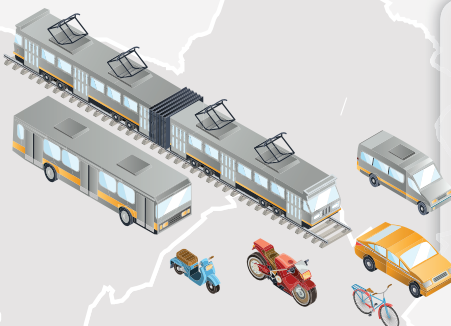
Veiligheid van het stedelijk centrum

Misdaadverschijnselen die zich in elk stedelijk centrum voordoen (zakkenrollers, drugshandel ...).

Beheer van pendelstromen

Beheer van dagelijkse inkomende (345 000) en uitgaande (75 000) pendelstromen.

Veiligheid van de transportinfrastructuur

Een metro en 700 km MIVB-net, 31 treinstations die dagelijks 220 000 reizigers bedienen, 1 haven waar 200 ondernemingen zijn gehuisvest.

Veiligheid van evenementen

6 000 evenementen per jaar waaronder 1 000 protestbetogingen, 11 bijeenkomsten van de Europese top en talrijke internationale topontmoetingen (Staatsbezoeken en NAVO-vergaderingen).

2. Veiligheids-, preventie- en hulpverleningsberoepen

Brussel telt zowat **12 000 beroepsbeoefenaars** in openbare diensten die betrokken zijn bij 'veiligheid' in de breedste zin van het woord.

Het gaat om **5 350 operationele politiemedewerkers, 1 200* hulpverleners-ambulanciers, 1 100 brandweerlieden, 1 600 gemeentelijke en gewestelijke preventie- en veiligheidsambtenaren**. Ordehandhavers, parkbewakers, straathoekwerkers, bemiddelaars, gespecialiseerde psychologen, adviseurs diefstalpreventie, vaststellende en sanctionerende ambtenaren, allerhande inspecteurs, ambtenaren die instaan voor controles en interventies op het openbaar vervoer ... Dit zijn allemaal voorbeelden van de verscheidene veiligheids-, preventie- en hulpverleningsberoepen.

Samen vormen zij een **veiligheidsketen in de breedste zin van het woord**, die loopt van preventie tot (repressieve of andere) (re)acties, via de opvolging van verschijnselen van onveiligheid (bijvoorbeeld opvolging na gevangenschap of opvolging van alternatieve gerechtelijke maatregelen).

Om de veiligheid van de Brusselaars en de bezoekers op het grondgebied te waarborgen, moeten al die professionals samenwerken en hun eigen rol binnen de veiligheidsketen begrijpen. Daarom vormt een **geïntegreerde en globale aanpak** van veiligheid, preventie en hulpverlening de hoeksteen van de nieuwe veiligheidsorganisatie in Brussel.

12 000 beoefenaars van de Veiligheids-, preventie- en hulpverleningsberoepen vormen een **veiligheidsketen**

* Het personeel van de brandweerdiensten, de Rode Kruis en het leger wordt meegerekend.

Enkele cijfers over de categorieën van de veiligheids- preventie- en hulpverleningsberoepen van de openbare diensten

1 200*

Hulpverleners-ambulanciers

1 100

Brandweerlieden

1 600

Gemeentelijke en gewestelijke preventie- en veiligheidsambtenaren.

5 350

Operationele politiemedewerkers

* Het personeel van de brandweerdiensten, de Rode Kruis en het leger word meegerekend.

3. De institutionele spelers op het gebied van veiligheid, preventie en hulpverlening

De professionals van de veiligheidsketen hangen af van verschillende overheden die allemaal een belangrijke rol spelen.

Federaal

FOD Binnenlandse zaken (Federale Politie, Civiele Bescherming ...), FOD Justitie (Staatsveiligheid, gevangenis, Parket van Brussel ...)

Gewestelijk

Brussel Preventie en Veiligheid (BPV), Brusselse Hoofdstedelijke Dienst voor Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp (DBDMH)

Lokaal

6 politiezones,
19 gemeentebesturen.

Niveau van de Gemeenschap

De hulp- en opvolgingsdiensten van de Federatie Wallonië-Brussel en van de Vlaamse Gemeenschap (jeugdbijstand, slachtofferhulp ...)

Vlaanderen
verbeelding werkt

Een integratie tussen verschillende bevoegdheidsniveaus

Een goede coördinatie tussen deze institutionele spelers is uiteraard een garantie voor doeltreffendheid. Deze coördinatie is een van de bevoegdheden van **Brussel Preventie en Veiligheid (BPV)**, de nieuwe instelling van openbaar nut die na de zesde staatshervorming werd opgericht door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

bps-bpv
.brussels
Bruxelles Prévention & Sécurité
Brussel Preventie & Veiligheid

De opdrachten van BPV:

- coördineren van het veiligheidsbeleid, inclusief observatie en registratie van de criminaliteit;
- coördineren van het veiligheidsbeleid;
- uitwerken van een gewestelijk veiligheidsplan.

Parallel hiermee brengt de **Gewestelijke Veiligheidsraad (GVR)** de overheden en spelers samen die bevoegd zijn voor veiligheid op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze Raad stuurt de implementatie van het gewestelijk veiligheidsplan aan.

BRUSSEL PLAATSELIJKE
BESTUREN

AANTASTING VAN DE
INTEGRITEIT VAN PERSONEN

TRANSIT

DBDMH

BRUXELLES FORMATION

POLARISERING
EN RADICALISERING

IODMH

BEROEPENPUNT

EIGENDOMSDELICTEN

FEDERATIE
WALLONIË-BRUSSEL

VEILIGHEIDS-, PREVENTIE- EN
HULPVERLENINGSBEROEPEN

PARKET

FOD JUSTITIE

FINANCIËLE CRIMINALITEIT
EN CYBERCRIMINALITEIT

GEMEENTEN

MOBILITEIT EN
VERKEERSVEILIGHEID

GEORGANISEERDE
CRIMINALITEIT
EN GOEDERENSMOKKEL

CENTRUM VOOR INFORMATICA
VOOR HET BRUSSELE GEWEST (CIBG)

BRUSSEL MOBILITEIT

FEDERALE EN LOKALE POLITIE

OCAD

ACTIRIS

MIVB

CRISISBEHEER
EN VEERKRACHT

GSOB

DRUGS
EN VERSLAVINGEN

BRUSAFE

STAATSVEILIGHEID

FOD BINNENLANDSE ZAKEN

LEEFMILIEU BRUSSEL

MILIEU
EN OVERLAST

NET BRUSSEL

GIP

MENSENHANDEL
EN MENSENSMOKKEL

PERSPECTIVE.BRUSSELS

BRUSSEL PREVENTIE
EN VEILIGHEID (BPV)

VDAB

OCBB

4. Het Globaal Veiligheids- en Preventieplan (GVPP)

Het **gewestelijk Globaal Veiligheids- en Preventieplan (GVPP)**, opgesteld door BPV, sluit aan bij de Kadernota Integrale Veiligheid, het Nationaal Veiligheidsplan en de Zonale veiligheidsplannen*. Het dient als strategisch kader voor de gemeentelijke preventieplannen.

Het plan past in een geïntegreerde veiligheidsbenadering. Het gaat uit van de waargenomen fenomenen op het terrein en het betreft alle spelers op het gebied van **veiligheid, preventie en hulpverlening** op alle bevoegdheidsniveaus en uit alle sectoren (onderwijs, gezondheid, veiligheid, sociale zaken, vervoer ...). Het GVPP hanteert dus een transversale en multisectorale aanpak die rekening houdt met de opdrachten en de deontologie van elke speler.

Dit plan is opgebouwd rond verschillende prioritaire thema's. Voor elk van die thema's worden een algemene strategie en een reeks concrete maatregelen uitgewerkt die steeds in **drie complementaire pijlers** zijn onderverdeeld.

- 1 **Voorkomen, ontraden, opsporen**
- 2 **Reageren, straffen, begeleiden**
- 3 **Opvolgen, analyseren, aanpassen**

Elk van de **tien thema's** vertaalt deze benadering in concrete maatregelen:

- Aantasting van de integriteit van personen
- Polarisering en radicalisering
- Drugs en verslavingen
- Mensenhandel en mensensmokkel
- Eigendomsdelicten
- Mobiliteit en verkeersveiligheid
- Milieu en overlast
- Financiële criminaliteit en cybercriminaliteit
- Georganiseerde misdaad en goederensmokkel
- Crisisbeheer en veerkracht

* Deze nota's en plannen zijn beschikbaar op de website van het Ministerie van Binnenlandse Zaken: www.besafe.be

Voorbeelden van maatregelen in het GVPP op het gebied van aantasting van de integriteit van personen

1. Voorkomen, ontraden, opsporen

Implementeren, verbeteren of uitbreiden van de opleiding of sensibilisering van de spelers rond preventie, veiligheid en justitie op het gebied van antidiscriminatiewetgeving, echtelijk en intrafamiliaal geweld en gedwongen huwelijken.

3. Opvolgen, analyseren, aanpassen

Verbeteren van de statistische gegevens over seksueel, echtelijk en intrafamiliaal geweld. Overleg plegen met partners om de toegepaste strategie te evalueren en de acties indien nodig aan te passen.

2. Reageren, straffen, begeleiden

Op het gebied van slachtofferhulp: bewustmaking en sensibilisering over het belang van opvang, behandeling, ondersteuning, informatie en bescherming van slachtoffers en over de noodzaak om alle klachten te registreren.

Zsg

Zorgcentrum na
Seksueel Geweld

De oprichting van het **zorgcentrum na seksueel geweld** (binnen het UMC Sint-Pieter en in het multidisciplinair centrum 'Hoogstraat 320') speelt perfect in op deze maatregel.

Ontdek alle thema's en maatregelen van het GVPP op www.bps-bpv.brussels

5. Enkele kernmaatregelen van het GVPP

Op initiatief van de Brusselse Regering werden al twee belangrijke transversale maatregelen van het plan gelanceerd:

Het communicatie- en crisiscentrum

Het crisiscentrum zal worden geactiveerd bij grote evenementen in het Gewest of in geval van een crisis of noodsituatie. Het communicatiecentrum volgt de dagelijkse activiteiten van de veiligheidsspelers op.

De twee centra zijn multidisciplinair en staan ten dienste van de uiteenlopende veiligheidsspelers van het Gewest zoals de lokale en federale politie, de brandweer, de diensten voor dringende medische hulp en de veiligheidsdiensten van het openbaar vervoer.

Dit geïntegreerde centrum is een belangrijke schakel in de nieuwe veiligheidsarchitectuur. Het zal de coördinatie versterken tussen de verschillende partners die actief zijn op het terrein.

De gewestelijke school voor veiligheids-, preventie- en hulpverleningsberoepen: Brusafe

Deze gewestelijke koepel brengt de verschillende scholen samen die opleidingen aanbieden aan de spelers van de veiligheidsketen.

Brusafe is gevestigd in Haren en biedt de cursisten een beter aangepaste infrastructuur door de hulpbronnen en middelen onderling te delen.

Zo kan Brusafe geavanceerde apparatuur aankopen, kunnen de spelers op het terrein beter samenwerken dankzij multidisciplinaire oefeningen en worden deze specifieke veiligheids-, preventie- en hulpverleningsberoepen opgewaardeerd.

Het 'District Team'-project

Dit project, geïnitieerd door de Politiezone Brussel Noord en ondersteund door het Centrum voor Informatica voor het Brussels Gewest (CIGB), is een ander voorbeeld van de geïntegreerde veiligheidsaanpak.

District Team digitaliseert alle registers die tussen de 19 gemeenten en 6 politiezones worden verwerkt. Door de wijkinspecteurs een vereenvoudigde en geconsolideerde toegang te verlenen tot de essentiële gegevens die zij nodig hebben, zorgt het project voor een betrouwbaardere en snellere dienstverlening aan de burger. Voor de inspecteurs betekent dit ook dat zij minder tijd verliezen aan administratief beheer en meer tijd hebben voor hun taken van algemeen belang.

Terbeschikkingstelling van drones

Het gebruik van nieuwe technologieën houdt ook in dat drones ter beschikking worden gesteld van politie- en hulpverleningsdiensten, en op termijn ook van de gewestdiensten en de lokale partners.

Deze drones zijn een waardevol hulpmiddel bij het beheer van evenementen of incidenten.

6. De vijf opdrachten van Brusafe

De Brusselse Regering verleende Brusafe de volgende 5 opdrachten:

❶ implementeren van een **geïntegreerde en multidisciplinaire veiligheidsvisie** in brede zin. Brusafe zal de transversale aanpak in de beroepspraktijk helpen implementeren en een geïntegreerde en multidisciplinaire visie op de openbare veiligheid uitdragen;

❷ **delen van gemeenschappelijke processen.** Door het samenbrengen van processen, met name op het gebied van pedagogie en administratie, zal Brusafe de **4 bestaande scholen ondersteunen:**

- **GIP** - Gewestelijke Intercommunale Politieschool,
- **IODMH** - Instituut voor opleiding in dringende medische hulp,
- **OCBB** - Opleidingscentrum van de Brusselse Brandweer,
- **GSOB** - Gewestelijke School voor Openbaar Bestuur.

❸ ter beschikking stellen van een **gemeenschappelijke, multidisciplinaire infrastructuur** om de verschillende cursisten te verwelkomen en geïntegreerde en/of specifieke oefeningen te organiseren voor elke discipline of partner in de veiligheidsketen;

❹ **werven, selecteren en in dienst houden** van lokaal personeel dat tot de openbare veiligheidsberoepen behoort binnen de Brusselse overheidsdiensten;

❺ **ter beschikking stellen van kennis en infrastructuur** aan openbare en zelfs privé-organisaties met activiteiten die verenigbaar zijn met de opdrachten van Brusafe.

7. Een nieuwe strategische visie op veiligheid ten dienste van de Brusselaars

Het **Globaal Veiligheids- en Preventieplan** biedt een nieuw referentiekader voor alle spelers in de veiligheidsketen.

Door aan te sturen op een geïntegreerde strategie en een multidisciplinaire samenwerking, bevordert het plan synergieën en uitwisseling. Het nodigt uit tot meer openheid voor nieuwe partners.

Op die manier is het een mijlpaal in de totstandkoming van een nieuwe veiligheidscultuur.

10 Actieprincipes*

Aanbevolen voor professionals op het gebied van veiligheid, preventie en hulpverlening

PRINCIPE
1

Volg een **geïntegreerde en globale strategie**, die regelmatig geëvalueerd wordt

PRINCIPE
2

Hanteer een **inclusieve aanpak** (met respect voor diversiteit en maatschappelijke rechtvaardigheid)

PRINCIPE
3

Toon je **betrokken en bereikbaar** voor de burger

PRINCIPE
4

Wees **pragmatisch** en oplossingsgericht

PRINCIPE
5

Werk **samen met je partners uit de veiligheidsketen** en deel goede praktijken

PRINCIPE
6

Gemeentelijke of gewestelijke actie? Respecteer het **subsidiariteitsprincipe**

PRINCIPE
7

Moedig **multisectoriële samenwerking** aan tussen gerechtelijke, bestuurlijke, sociale en gezondheidsdiensten

PRINCIPE
8

Deel informatie, met **respect voor ieders deontologie**

PRINCIPE
9

Integreer **nieuwe technologieën** en kies voor **innovatie**

PRINCIPE
10

Help de burger beter te informeren over de bestaande diensten, in het bijzonder op het vlak van crisisbeheer. Bevorder de **communicatie tussen de diensten**.

*Deze principes zijn geïnspireerd door het Globaal Veiligheids- en Preventieplan.

BPV en het Globaal Veiligheids- en Preventieplan

www.bps-bpv.brussels

Veiligheids-, Preventie- en Hulpverleningsberoepen

www.brusafe.brussels

Het Gewestelijke Opleidingsplan rond openbare veiligheid

www.brusafe.brussels

Kadernota integrale veiligheid 2016-2019

<https://www.besafe.be/nl/wetgeving/kadernota-integrale-veiligheid-2016-2019>

